

yapı

400

MİMARLIK
TASARIM
KÜLTÜR
SANAT
MART
2015
12 TL

ISSN 1300-5437

03

Metin Kılıç, Dürrin Süer, M artı D Mimarlık

1-2. Son kırk yılda evrensel ölçekte, birden çok kırılmanın var olduğu, bütün yaşamsal deneyimlerin hızla değiştiği, dönüştüğü bir dönem yaşanmakta. Gücün/erkin

sermaye olduğu, ilişkiler sistemini kapitalin belirlediği bir dünyada, iletişim ve bilişim teknolojilerinin olanakları ile bir yandan coğrafi sınırlar erirken bir yandan da hem toplumsal hem mekânsal ayrışmalar oluşmakta. Kent merkezlerinde ve/ya da ceplerlerinde kurgulanan, toplumsal ayrışmayı körükleyen, her tür coğrafyada/kültürde rastlayabileceğimiz projeler sunulmakta. Kapalı, kontrollü, büyük ölçekli konut, büro, eğitim, ticaret mekânları/yerleşkeler, kent mekânlarını ve yaşamlarını dönüştürmekte.

Kimi zaman, özellikle Türkiye’de son yıllarda artan bir biçimde, bu mimari kurgular, evrensel dilde olmalarına karşın, kimliklendirme telaşı içinde, kimliği ve aidiyeti özgün bir tavırdan aramayan, eklektik yaklaşımlarla, “kitsch” pek çok mimari deneyimin de sunulmasına neden olmaktadır.

Büyük ölçekli bu projeler üretim mekanizmalarını da farklılaştırmakta. 70’lerin 80’lerin, yap-satçı sunum mekanizmaları, yerini büyük sermaye sahibi yatırımcı, yüklenici inşaat şirketlerine bırakmakta. Bu bağlamda, üretim/yapım organizasyonlarının, sistematik ve programlı olma durumları malzeme çeşitlenmesi, malzemenin kendi sistemini üretmesi ve sunması, üretimin uzman farklı imalat sistemlerinin koordinasyonuna dönüşmesi, inşaa kalitenin artmasını sağlamakta. Bütün bu sistem içinde hız önemli bir etken olmaktadır.

Bu dönüşüm mimarlık mesleğinin pratik dünyasını da etkilemekte, farklı mimarlık büro modellerini oluşturmaktadır. Büyük ölçekli, çok girdili, tasarım problemlerinin hızlı bir süreçte tasarlanması, sunumu, farklı ülkelerdeki projelerin kontrol edilme durumu, mimarlık bürolarının organize olma biçimlerini kapasitelerini de biçimlemekte. Bu yaygınlık, büyüklük ve hızla baş edebilmek için, çok merkezli, çok ortaklı, çok çalışanlı mimarlık büro organizasyonları oluşmaktadır.

Bu süreçte, birçok şey büyür ve çoğalırken mimarlık eğitimi veren kurumların sayısı da, Türkiye’de özellikle son 10 yılda, hızla artmaktadır. Gelecek 5 yılda Türkiye’deki var olan mimar sayısı, çeyreği oranında eklenerek artacaktır. Bunun yanı sıra, mimarlık eğitiminde, tasarım stüdyolarında yaklaşım biçimleri değişmekte, usta çırak ilişkisine, bilgi ve beceriyi aktarma doğru bina yapma becerişini kazandırma ve öğretmeye dayalı/amaçlı eğitim modelleri, öğrenciye özgün tasarım alternatifleri

geliştirme, çevre değerlerini tartışma ve buna karşı bir tasarım tavrı geliştirme üzerine kurulu, kritik/eleştiriye dayalı modellere dönüşmekte. Tasarım stüdyoları bu yaklaşımlarla kurgulanmaktadır.

4-5-6. Beğendiğim pek çok bina olduğu gibi, beğenmediğim birçok bina da mevcut Türkiye’de ya da Türkiye sınırları dışında. Ancak, Türkiye’de yapım kalitesindeki zaafiyet nedeniyle, belli bir özen içinde üretilmiş, tasarlanmış binaları beğeni ile değerlendirmekteyim. Çünkü standardın biraz üstündeki bir sonucun büyük çaba ile elde edildiğini düşünüyorum. Beğeni düzeyini yükselten ya da azaltan değer, binanın tektoniği, yapım kalitesi, malzeme seçimi gibi özelliklerin yanı sıra, tasarımın tavrı, içinde bulunduğu fiziksel ve kültürel ortamla kurduğu ilişki biçimi, duyarlılık ve özgünlük durumu sanırım.

Bu nedenle, Türkiye’de özellikle 70’li yıllarda başlayan, 80’ler ve kısmen 90’larda pek çok kıyı yerleşmesinin kimliğini yok ederek, çevresel değerleri hiçe sayarak, son derece düşük standartlarla üretilmiş yazlıkların yanı sıra tasarlanmış, **Artur/Ayvalık - Aktur/Bodrum - Aktur/Datça Siterlerini**, konvansiyonel üretim yöntemi ile ekonomik, estetik - işlevsel kalitesi yüksek, bulunduğu yerin iklimsel - kültürel verilerini değerlendirmesi nedeni ile, **Demir Evleri/Bodrum**, bulunduğu yerle kurduğu bağ, yerel yapım ve mekân kurgusunu yorumlası, çevreye saygılı tavrı nedeni ile,

TED Ankara Koleji/Lise binasını, eğitim yapısında geliştirdiği iç mekân kurgusu, yapı dili nedeni ile,

Argos in Cappadocia Butik Otel Kompleksini, var olan mimari dokunun yeniden işlevlendirilmesinde, mevcut dokuyu koruma, yenileme ve yeni yapımlardaki duyarlılık, yaratılan mekânsal - yaşamsal kalite ile ait olduğu yer ve sektörde yarattığı vizyon nedeni ile,

Arap Dünyası Enstitüsü/Paris, yerel mimariye ait mimari eleman/detayın güncel teknoloji ile yorumlanma biçimi nedeni ile,

Opera Binası/Valensiya, strüktür - form ilişkisindeki başarı nedeni ile...

Mercedes-Benz Müzesi/Stuttgart, bir müze yapısı olarak iç mekân kurgusu, yapının formu, estetik duyarlılığı nedeni ile,

Kopenhag, Amsterdam, Madrid gibi daha pek çok şehirdeki yeni konut alanlarını ve konutları, geliştirilen tipolojik zenginlik, iç ve dış ortak yaşam alanlarının kalitesi nedeni ile beğenirken, Türkiye’de TOKİ’nin sunduğu konut alanlarını ve binaları beğenmiyorum ve bu bağlamda çok önemli bir fırsatı kaybettüğimizi düşünüyorum.

Demir Turizm Kompleksi